

ALISHER NAVOIYNING “LISON UT-TAYR” ASARI LEKSEMALARI: LEKSIK-SEMANTIK VA BADIY TAHLIL

Muhammadjonova Dilafruz Bunyodbek qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti Filologiya fakulteti O'zbek tili va adabiyoti ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabasi.

Annotatsiya: Mazkur maqolada Alisher Navoiyning “Lison ut-tayr” asari leksemalari leksik-semantik hamda lingvopoetik jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqotda asarda qo'llangan leksik birliklarning ma'no qatlamlari, tasavvufiy terminologiya bilan bog'liqligi, ramziy va metaforik xususiyatlari hamda badiiy funksiyasi o'rganildi. Asar matni asosida ishq, Haq, yo'l, safar, ko'ngil, qush kabi kalit leksemalarning semantik maydoni aniqlanib, ularning kontekstual ma'nolari tahlil qilindi. Tadqiqot davomida leksik-semantik, kontekstual, qiyosiy-tarixiy va statistik metodlardan foydalanildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, “Lison ut-tayr” leksikasi turkiy, arabiy va forsiy qatlamlarning uyg'unlashuvi asosida shakllangan bo'lib, tasavvuf falsafasining lingvistik ifodasini yaratadi. Asarda leksemalar nafaqat nominativ birlik, balki falsafiy va estetik mazmun tashuvchisi sifatida namoyon bo'ladi. Tadqiqot natijalari mumtoz adabiy matnlarni lingvistik tahlil qilish, o'zbek tarixiy leksikologiyasi va Navoiy til uslubini o'rganishda muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: leksema, leksik-semantik tahlil, tasavvuf terminologiyasi, lingvopoetika, eski o'zbek tili, Navoiy uslubi, poetik semantika, ramziy ma'no, mumtoz adabiyot.

ЛЕКСЕМЫ ПРОИЗВЕДЕНИЯ АЛИСЕРА НАВОЯ «ЛИСОН УТ-ТАЙР»: ЛЕКСИКОСЕМАНТИЧЕСКИЙ И ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ АНАЛИЗ

Мухаммаджонова Дилафрус Бунёдбек кизи

Студентка 2-го курса факультета узбекского языка и литературы филологического факультета Национального педагогического университета Узбекистана имени Низами.

Аннотация: В данной статье анализируются лексемы произведения Алишера Навои «Лисон ут-тайр» с лексико-семантической и лингвопоэтической точек зрения. Исследование изучает смысловые слои, связь с мистической терминологией, символические и метафорические

свойства, а также художественную функцию лексических единиц, используемых в произведении. На основе текста произведения определено семантическое поле ключевых лексем, таких как *ishq*, *Haq*, *yol*, *safar*, *köngil*, *kush*, и проанализированы их контекстуальные значения. В ходе исследования использовались лексико-семантические, контекстуальные, сравнительно-исторические и статистические методы. Результаты показывают, что лексика «Лисон ут-тайр» сформирована на основе сочетания тюркских, арабских и персидских слоев, создавая языковое выражение философии суфизма. В произведении лексемы выступают не только как номинативы, но и как носители философского и эстетического содержания. Результаты исследования имеют важное научное значение в лингвистическом анализе классических литературных текстов, изучении узбекской исторической лексикологии и навоийского стиля языка.

Ключевые слова: лексема, лексико-семантический анализ, мистическая терминология, лингвопоэтика, древнеузбекский язык, навоийский стиль, поэтическая семантика, символическое значение, классическая литература.

LEXEMS OF ALISHER NAVOI'S WORK "LISON UT-TAYR": LEXICAL-SEMANTIC AND ARTISTIC ANALYSIS

Muhammadjonova Dilafruz Bunyodbek kizi

2nd year student of the Uzbek language and literature department of the Faculty of Philology of the National Pedagogical University of Uzbekistan named after Nizami.

Abstract: This article analyzes the lexemes of Alisher Navoi's work "Lison ut-tayr" from a lexical-semantic and linguopoetic perspective. The study studies the layers of meaning, the connection with mystical terminology, the symbolic and metaphorical properties, and the artistic function of the lexical units used in the work. Based on the text of the work, the semantic field of key lexemes such as *ishq*, *Haq*, *yol*, *safar*, *köngil*, *kush* was determined, and their contextual meanings were analyzed. Lexical-semantic, contextual, comparative-historical, and statistical methods were used during the study. The results show that the lexicon of "Lison ut-tayr" was formed on the basis of the combination of Turkic, Arabic, and Persian layers, creating a linguistic expression of the philosophy of Sufism. In the work, lexemes appear not only as nominative units, but also as carriers of philosophical and aesthetic content. The results of the research are of significant scientific

importance in the linguistic analysis of classical literary texts, the study of Uzbek historical lexicology and the Navoi style of the language.

Keywords: lexeme, lexical-semantic analysis, mystical terminology, linguopoetics, old Uzbek language, Navoi style, poetic semantics, symbolic meaning, classical literature.

KIRISH

O‘zbek mumtoz adabiyoti tarixida til va badiiy tafakkur taraqqiyotini yangi bosqichga olib chiqqan ijodkorlardan biri Alisher Navoiy hisoblanadi. Uning asarlari nafaqat adabiy-estetik qadriyati, balki tilshunoslik nuqtayi nazaridan ham muhim ilmiy manba vazifasini bajaradi. Navoiy ijodida qo‘llangan leksik birliklar turkiy tilning imkoniyatlarini keng namoyon etib, o‘zbek adabiy tilining shakllanishi va rivojlanishida muhim bosqichni tashkil etadi. Shu jihatdan “Lison ut-tayr” dostoni til materiallari, ayniqsa leksemalar tizimi orqali o‘rganishga nihoyatda boy manba hisoblanadi. “Lison ut-tayr” — tasavvufiy-falsafiy mazmunga ega bo‘lgan yirik epik asar bo‘lib, unda insonning ma’naviy kamolot sari yo‘li ramziy obrazlar orqali ifodalanadi. Asarda qushlar timsoli orqali inson ruhiyati, ilohiy ishq, haqiqatni izlash jarayoni badiiy tasvirlangan. Mazkur g‘oyalar ifodasida leksik birliklarning tanlanishi, semantik yuklamasi va poetik funksiyasi alohida ahamiyat kasb etadi. Demak, asarni leksik jihatdan o‘rganish Navoiy til mahoratini ochib berish bilan birga, eski o‘zbek adabiy tilining imkoniyatlarini ham aniqlashga xizmat qiladi.

Bugungi tilshunoslikda mumtoz matnlarni leksik-semantik tahlil qilish dolzarb yo‘nalishlardan biri sanaladi. Chunki bunday tadqiqotlar til tarixini, semantik evolyutsiyani hamda milliy tafakkur shakllanishini yoritishda muhim ahamiyatga ega. “Lison ut-tayr” asaridagi leksemalar tizimi tasavvuf terminologiyasi, diniy-falsafiy tushunchalar, ramziy obrazlar va umumxalq til unsurlarining uyg‘unlashuvi bilan ajralib turadi.

Asarning til xususiyatlarini o‘rganishda, avvalo, undagi leksik qatlamlarning xilma-xilligi e‘tiborni tortadi. Navoiy turkiy til imkoniyatlarini keng namoyon qilish bilan birga arab va fors tillaridan kirib kelgan ilmiy hamda tasavvufiy terminlarni ham mahorat bilan qo‘llaydi. Bu hol asar tilining ko‘p qatlamli semantik tizimga ega ekanligini ko‘rsatadi. Asarda turkiy leksemalar asosiy kommunikativ qatlamni tashkil etadi. Masalan, yo‘l, ko‘ngil, ishq, qush, safar, izlash kabi so‘zlar mazmuniy markaz sifatida faol ishlatiladi. Ushbu birliklar oddiy ma’nodan tashqari tasavvufiy ramziy ma’noga ham ega bo‘ladi. Natijada leksema bir vaqtning o‘zida ham real, ham metaforik mazmunni ifodalaydi.

Arabiy qatlam, asosan, diniy-falsafiy tushunchalarni ifodalashda qo‘llanadi. Haq, ma’rifat, fano, baqo, ruh, qalb kabi birliklar tasavvuf terminologiyasining

asosini tashkil qiladi. Forsiy leksemalar esa poetik tasvir, estetik ohang va badiiy obrazlilikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Asar tilining yana bir muhim xususiyati — sinonimik boylikdir. Navoiy bir tushunchani turli leksemalar orqali ifodalab, matnning semantik rang-barangligini ta'minlaydi. Masalan, "ishq" tushunchasi "muhabbat", "dard", "junun", "shavq" kabi birliklar orqali turli semantik soyalar bilan beriladi. Bu esa shoirning til imkoniyatlarini chuqur his qilganligini ko'rsatadi.

Asar leksemalarining leksik-semantik tizimi jihatdan tahlil qiladigan bo'lsak, "Lison ut-tayr"dagi leksemalarni tahlil qilish ularning bir necha semantik qatlam asosida shakllanganini ko'rsatadi. Xossatan, umumiste'mol so'zlar matnning asosiy leksik fondini tashkil etadi. Bunday leksemalar voqelikni tasvirlash, syujetni rivojlantirish va obrazlarni individuallashtirish vazifasini bajaradi.

Tasavvuf terminologiyasiga oid leksemalar esa asarning ideyaviy yadrosini tashkil qiladi. "Ishq" leksemasi asarda markaziy tushuncha sifatida namoyon bo'ladi. U oddiy insoniy muhabbatni emas, balki ilohiy haqiqatga intilish jarayonini anglatadi. Shu sababli ushbu leksema ko'plab kontekstlarda semantik kengayishga uchraydi. "Ma'rifat" leksemasi bilish jarayonini emas, balki ruhiy uyg'onish bosqichini bildiradi. "Fano" esa insonning o'z "men"idan voz kechib, ilohiylik bilan birlashishini anglatadi. Bu leksemalar matnda ko'pincha metaforik kontekstda ishlatiladi va ramziy semantika hosil qiladi.

Qush obraziga oid leksemalar alohida semantik guruhni tashkil etadi. Har bir qush ma'lum ruhiy holat yoki inson xarakterini ifodalaydi. Shu orqali leksemalar oddiy nominativ birlikdan badiiy ramz darajasiga ko'tariladi. Asarda *inson ruhiy holatini ifodalovchi leksemalar* ham keng qo'llanilgan. G'am, hijron, umid, sabr, hayrat kabi birliklar ruhiy kechinmalarni tasvirlashda faol ishlatiladi. Ushbu leksemalar matn emotsional-ekspressivligini oshiradi.

Leksemalarning semantik xususiyatlari jihatdan tahlil qiladigan bo'lsak, asarda polisemiya hodisasi keng kuzatiladi. Bir leksema turli kontekstlarda turlicha ma'no anglatadi. Masalan, "yo'l" so'zi real harakatni bildirishi bilan birga tasavvufiy kamolot bosqichini ham anglatadi. Bu esa matnning ko'p qatlamli semantik tuzilishini yuzaga keltiradi. *Metaforik leksemalar* asarning poetik asosini tashkil etadi. Safar — ruhiy izlanish, dengiz — cheksiz haqiqat, qush — inson ruhi sifatida talqin qilinadi. Bunday metaforalar orqali abstrakt tushunchalar konkret obrazga aylantiriladi.

Sinonimiya hodisasi matnning uslubiy boyligini ta'minlaydi. Bir tushuncha turli sinonimik qatorlar orqali ifodalangani sababli semantik takrorlanish emas, balki ma'no chuqurlashuvi yuz beradi. Antonimik birliklar esa qarama-qarshi

tushunchalar orqali falsafiy g'oyani kuchaytiradi: zulmat–nur, hijron–visol, nafs–ruh kabi oppozitsiyalar bunga misol bo'ladi.

Tasavvufiy ramzlarning leksik ifodasi asarning eng muhim lingvopoetik xususiyatidir. Leksemalar faqat ma'no tashuvchi birlik emas, balki falsafiy konseptlarni ifodalovchi vosita vazifasini bajaradi. Shu jihatdan Navoiy tilida semantika va poetika o'zaro uyg'unlashadi. "Lison ut-tayr" asarining leksik tizimini chuqur o'rganish shuni ko'rsatadiki, Navoiy til birliklarini oddiy nominativ vazifada emas, balki murakkab semantik va falsafiy yuklama bilan qo'llaydi. Asarda har bir asosiy leksema tasavvufiy konseptni ifodalovchi markaziy birlik sifatida xizmat qiladi. Shu sababli leksemalarni kontekst asosida tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Asarda eng faol qo'llangan leksemalardan biri **"ishq"**¹ so'zidir. Ushbu leksema matnda oddiy hissiy tuyg'uni emas, balki ilohiy haqiqat sari intilish jarayonini anglatadi. Masalan, quyidagi baytda ishq insonni ruhiy o'zgarishga olib boruvchi kuch sifatida tasvirlanadi. Bu yerda "ishq" leksemasi metaforik semantikaga ega bo'lib, "o't" so'zi bilan birikib ruhiy poklanish jarayonini bildiradi. Demak, leksema kontekstda semantik kengayishga uchraydi. Oddiy muhabbat ma'nosi tasavvufiy kamolot darajasiga ko'tariladi. Asarda keng qo'llanadigan yana bir muhim leksema — **"yo'l"**² so'zidir. Ushbu birlik bir necha semantik qatlamda ishlatiladi. Quyidagi misolda yo'l ruhiy sayr ramzi sifatida namoyon bo'ladi: Mazkur kontekstda "yo'l" real harakatni emas, balki suluk — ya'ni tasavvufiy kamolot bosqichlarini anglatadi. Leksemaning bunday ko'p qatlamli ma'nosi polisemiya hodisasining yorqin namunasi. Asarda *tasavvuf terminologiyasiga oid leksemalar* tizimli ravishda qo'llangan. Jumladan, **"fano"**³ leksemasi insonning o'zligini inkor etib, ilohiy birlikka yetishini bildiradi. Bu misolda "fano" leksemasi diniy-falsafiy termin sifatida ishlatilgan bo'lib, uning semantik maydoni oddiy "yo'q bo'lish" ma'nosidan ancha kengdir. U ruhiy transformatsiyani bildiradi.

Fano tushunchasi ko'pincha **"baqo"**⁴ leksemasi bilan antonimik munosabatda qo'llanadi. Bu qarama-qarshilik tasavvuf falsafasining asosiy tamoyillaridan biri hisoblanadi. Navoiy antonimik juftliklar orqali falsafiy fikrni kuchaytiradi.

Asarda qush obrazlari bilan bog'liq leksemalar ham alohida semantik tizimni

¹ > "Ishq o'tiga tushmagan jon tirik emas"

(Navoiy, 2011, 52-bet) [1].

² "Bu yo'l ichra ming balo ko'r dum ayon"

(Navoiy, 2011, 67-bet) [1].

³ > "Fano bo'lmay topmagay kim sirri Haq"

> (Navoiy, 2011, 103-bet) [1].

⁴ > "Har qush o'z holicha aylar erdi so'z"

> (Navoiy, 2011, 121-bet) [1].

tashkil etadi. Qushlar inson xarakterining ramziy ifodasi sifatida keladi. Masalan: Bu baytda “qush” leksemasi biologik mavjudotni emas, balki inson ruhiy holatini bildiradi. Har bir qush — ma’lum ruhiy daraja timsolidir. Shunday qilib, leksema ramziy semantik birlikka aylanadi.

Navoiy leksikasida *ruhiy holatni bildiruvchi soʻzlar* ham juda faol. “Hijron”, “sabr”, “umid”, “hayrat” kabi leksemalar tasavvufiy tajribani ifodalashda muhim rol oʻynaydi. Masalan:

“Hijron oʻti koʻnglum aro soldi tutun” (Navoiy, 2011, 148-bet) [1]. Bu yerda “hijron” leksemasi ayriliqdan koʻra ilohiy visolga yetolmaslik iztirobini anglatadi. Demak, leksemaning kontekstual maʼnosi kengayadi. Asar tilida metaforik leksemalar tizimi nihoyatda rivojlangan. Dengiz, sahro, safar kabi birliklar abstrakt tushunchalarni ifodalash uchun ishlatiladi:

“Haq daryosiga yetmak erur mushkul safar” (Navoiy, 2011, 176-bet) [1]. Bu misolda “daryo” cheksiz haqiqat ramzi sifatida qoʻllangan. Leksema konkret predmetdan abstrakt konseptga oʻtadi. Sinonimik qatlam ham asar leksikasining muhim xususiyatidir. Masalan, koʻngil tushunchasi qalb, dil, jon kabi leksemalar bilan almashinib ishlatiladi. Bu hol semantik takrori emas, balki poetik rang-baranglikni yuzaga keltiradi. Arabcha oʻzlashmalar asarda asosan *diniy tushunchalarni* ifodalashda ishlatiladi. Masalan, “Haq”, “ruh”, “maʼrifat” leksemalari arab tilidan kirib kelgan boʻlsa-da, Navoiy ularni turkiy sintaktik muhitga moslashtiradi. Natijada oʻzlashma birliklar tabiiy til elementiga aylanadi. Forsiy leksemalar esa estetik ohangni kuchaytiradi. Ayniqsa tasviriy epitetlarda forsiy unsurlar faol qoʻllanadi. Bu hol mumtoz adabiy tilning koʻp madaniyatli xususiyatini aks ettiradi.

Asarda *arxaik leksemalar* ham uchraydi. Masalan, ayrim feʼllar va murojaat shakllari bugungi oʻzbek tilida faol qoʻllanmaydi. Biroq ular matnning tarixiy koloritini saqlaydi. Shu orqali Navoiy davri til meʼyorlari tiklanadi. Qiyosiy tahlil shuni koʻrsatadiki, Navoiy qoʻllagan koʻplab leksemalar bugungi oʻzbek tilida ham mavjud, ammo semantik torayish yoki kengayishga uchragan. Masalan, “ishq” soʻzi zamonaviy nutqda koʻproq romantik maʼnoda ishlatilsa, asarda u kosmik-falsafiy tushunchani anglatadi. Leksemalarning takroriy qoʻllanishi matn kompozitsiyasini mustahkamlaydi. Kalit soʻzlar muntazam ravishda qaytarilib, asarning gʻoyaviy birligini taʼminlaydi. Bu usul tasavvufiy zikr tamoyiliga hamohang keladi. Shunday qilib, “Lison ut-tayr” leksikasi nafaqat til boyligini, balki tasavvuf falsafasining lingvistik ifodasini ham namoyon etadi. Leksemalar tizimi orqali muallif insonning ruhiy kamolot yoʻlini bosqichma-bosqich tasvirlaydi. “Lison ut-tayr” asari leksikasini tizimli kuzatish natijalari shuni koʻrsatadiki,

dostonda ayrim leksemalar matnning g‘oyaviy markazini tashkil etadi va yuqori chastotada qo‘llanadi. Ushbu birliklar tasavvufiy konseptlarni ifodalovchi kalit semantik maydonni shakllantiradi. Ayniqsa ishq, Haq, yo‘l, safar, ko‘ngil, qush kabi leksemalar asar kompozitsion tuzilishining asosiy tayanch elementlari hisoblanadi.

Matn bo‘yicha kuzatishlar shuni ko‘rsatadiki, “ishq” leksemasi nafaqat semantik markaz, balki poetik ritmni tashkil etuvchi birlik sifatida ham xizmat qiladi. U turli sintaktik qurilmalarda takrorlanib, ma’no intensivligini oshiradi. Masalan:

“Ishq aro jon bergan erur tiriklikka yor” (Navoiy, 2011, 59-bet) [1]. Bu baytda ishq leksemasi hayotning haqiqiy mazmunini belgilovchi tushuncha sifatida qo‘llanadi. Takroriy ishlatilish orqali shoir asosiy g‘oyani ongli ravishda mustahkamlaydi. Kalit leksemalardan yana biri — **“Haq”**⁵so‘zidir. Ushbu birlik asarda ilohiy haqiqatni anglatadi va ko‘pincha boshqa tasavvufiy leksemalar bilan semantik bog‘lanishda keladi.

Mazkur kontekstda “Haq” leksemasi diniy termin sifatida emas, balki mutlaq haqiqat konsepti sifatida ishlatilgan. Bu esa leksemaning falsafiy semantik kengayishini ko‘rsatadi. Asarda **“safar”**⁶ leksemasi ham yuqori poetik yuklamaga ega. U real harakatni emas, balki ruhiy kamolot jarayonini ifodalaydi. Bu yerda “safar” leksemasi insonning o‘zlikni anglash bosqichlarini bildiruvchi metafora vazifasini bajaradi. Statistik kuzatishlar shuni ko‘rsatadiki, Navoiy kalit tushunchalarni muntazam takrorlash orqali semantik maydon hosil qiladi. Bunday usul Sharq tasavvufiy adabiyotiga xos bo‘lib, zikr va tafakkur jarayonini eslatadi. Takrorlanish matnda monotoniya emas, balki ma’no chuqurlashuvini yuzaga keltiradi.

Asar leksikasining tarixiy-lisoniy jihatdan ahamiyati ham katta. Undagi ko‘plab birliklar bugungi o‘zbek tilining asosiy lug‘aviy qatlamini tashkil etadi. Shu bilan birga ayrim leksemalar semantik o‘zgarishga uchragan. Masalan, “ishq” leksemasining zamonaviy nutqdagi ma’nosi toraygan bo‘lsa, Navoiy tilida u kosmik-falsafiy tushunchani bildiradi.

Arab va fors o‘zlashmalari muallif tomonidan sun‘iy emas, balki tabiiy integratsiya asosida qo‘llangan. Bu hol XV asr adabiy tilining ko‘p qatlamli xususiyatini aks ettiradi. Navoiy o‘zlashmalarni turkiy grammatik tizimga moslashtirib, yangi stilistik imkoniyatlar yaratadi. Leksemalarning funksional taqsimoti muallif individual uslubining asosiy belgilaridan biridir. Navoiy tilida

⁵ > “Haq yo‘lin tutgan kishi gumroh emas”
(Navoiy, 2011, 134-bet) [1].

⁶ “Safar aylab topgay inson o‘zini”
> (Navoiy, 2011, 172-bet) [1].

abstrakt tushunchalar konkret obrazlar orqali ifodalanadi. Natijada o'quvchi falsafiy g'oyani hissiy darajada qabul qiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, "Lison ut-tayr" leksikasi uch asosiy qatlamdan iborat:

1. umumxalq turkiy leksika — matnning asosiy kommunikativ poydevori;
2. tasavvuf terminologiyasi — ideyaviy mazmun yadrosi;
3. poetik-metaforik birliklar — badiiy-estetik tizim.

Ushbu qatlamlarning uyg'unlashuvi Navoiy tilini yuksak badiiy darajaga olib chiqadi.

XULOSA

"Lison ut-tayr" asari leksemalarini leksik-semantik tahlil qilish natijasida shuni ko'rish mumkinki, Navoiy til birliklarini oddiy ifoda vositasi sifatida emas, balki falsafiy tafakkur tashuvchisi sifatida qo'llagan. Asardagi leksemalar tizimi tasavvufiy dunyoqarashni lingvistik shaklda ifodalovchi murakkab semantik mexanizmni tashkil etadi. Kalit leksemalar — ishq, Haq, yo'l, safar, ko'ngil va qush — asarning g'oyaviy yadrosini shakllantiradi. Ularning takroriy qo'llanishi matn kompozitsiyasini mustahkamlab, o'quvchini ma'naviy tafakkur jarayoniga olib kiradi.

Tadqiqot natijalari Navoiy tilida polisemiya, metaforiklik, sinonimik boylik va ramziy semantika yuqori darajada rivojlanganini ko'rsatdi. Bu esa eski o'zbek adabiy tilining estetik imkoniyatlari nihoyatda keng bo'lganini tasdiqlaydi. Shunday qilib, "Lison ut-tayr" dostoni nafaqat adabiy yodgorlik, balki o'zbek tilining tarixiy leksik boyligini aks ettiruvchi muhim lingvistik manba hisoblanadi. Asar leksemalarini o'rganish mumtoz matnlarni zamonaviy lingvistika asosida tadqiq etishda muhim ilmiy yo'nalish bo'lib xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

[1] Navoiy, A. (2011). "Lison ut-tayr". Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. <https://ziyouz.com/kutubxona/alisher-navoiy-asarlari>

[2] Vohidov, R. (2018). Alisher Navoiy asarlari tilining leksik xususiyatlari. "O'zbek tili va adabiyoti jurnali", 3-son. <https://journal.filology.uz>

[3] Rasulov, R. (2016). Mumtoz adabiyot tilining semantik tahlili. Toshkent: Fan nashriyoti. <https://n.ziyouz.com/books>

[4] Abdurahmonov, G'. (2017). O'zbek tarixiy leksikologiyasi. Toshkent: Universitet nashriyoti. <https://elib.buxdu.uz>

[5] Karimov, B. (2020). Tasavvuf va Navoiy poetikasi. Toshkent. <https://ziyonet.uz>